KUVEMPU UNIVERSITY
THE SOCIAL SCIENCE DIALOGUE
Peer Reviewed Open Access Journal
Prasaranga, Kuvempu University

ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯರ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ: ಜಮಖಂಡಿ ನಗರದ ದೇವಾಲಯಗಳ ಕುರಿತು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಮಂಜುನಾಥ ಪಾಟೀಲ್

ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಬಿ.ಹೆಚ್.ಎಸ್. ಕಲಾ ಮತ್ತು ಟಿ.ಜಿ.ಪಿ. ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆ, ಜಮಖಂಡಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಕರ್ನಾಟಕ. ಇಮೇಲ್: patilmanju8@gmail.com

ಸಾರಾಂಶ

ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾದ ಜಮಖಂಡಿ ನಗರವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದ ವಾಯುಗುಣ, ಸುತ್ತಲಿನ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳು ಜನವಸತಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಾಗಿತಿಹಾಸ ಕಾಲಘಟ್ಟದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಜನವಸತಿ ಇದ್ದದ್ದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಗಿತಿಹಾಸ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಜಮಖಂಡಿ ತಾಲೂಕು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಚುರಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಶೈವ ದೇವಾಲಯಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಾತ್ವೀಯ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು 'ಜಮಖಂಡಿ ನಗರದ ದೇವಾಲಯಗಳ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.